

قاجاق انسان با رویکردی به حقوق محلی و اسناد بین المللی

تألیف:

دکتر ایرج طلدوزیان

استاد دانشگاه تهران (دانشکده حقوق و علوم سیاسی)

احمد پور ابراهیم

قاضی دادگستری و مدرس دانشگاه

عضو باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان

دانشگاه آزاد اسلامی واحد چالوس

سرشناسه	:	گلدوزیان، ایرج، ۱۳۱۶ -
عنوان و نام پدیدآور	:	قاجاق انسان با رویکردی به حقوق داخلی و اسناد بین‌المللی / تألیف ایرج گلدوزیان، احمد پورابراهیم.
مشخصات نشر	:	تهران: خرسندی، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	:	۲۴۰ ص.
شابک	:	978-600-114-279-6
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیبیا
گونه	:	قاجاق انسان (حقوق بین‌الملل)
موضوع	:	قاجاق انسان -- پیشگیری -- همکاری‌های بین‌المللی
موضوع	:	قاجاق انسان -- ایران -- پیشگیری
شناسه انجمن	:	پورابراهیم، احمد، ۱۳۶۳ -
رده‌بندی کنگره	:	۱۳۹۲ گ ۸ق ۳/۲ KZ۷۱۵۵
رده‌بندی دی‌سی	:	۳۶۴/۱۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۱۱۹۱۷

انتشارات خرسندی

نمایشگاه و فروشگاه مجله‌های، حقوقی و علوم سیاسی

تهران - خیابان انقلاب - خیابان فروردین - پان‌تر از خیابان لبافی‌نژاد

کوچه مینا، پلاک ۲

تلفن: ۵ - ۶۶۹۷۱۰۳۴ و ۵ - ۶۶۴۰۵۸۰

پست الکترونیک: khorsandypub@gmail.com

سایت اینترنتی: WWW.Khorsandypub.com

قاجاق انسان با رویکردی به حقوق

داخلی و اسناد بین‌المللی

تألیف: دکتر ایرج گلدوزیان - احمد پورابراهیم

چاپ اول - ۱۳۹۲

تیراژ: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۱۲۰,۰۰۰ ریال

ISBN: 978- 600 -114-279-6

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۴-۲۷۹-۶

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱۲	مقدمه
بخش اول - کلیات	
۱۷	۱. فصل اول: تعاریف اصطلاحات مرتبط و تشریح ساختار قاچاق
۱۷	۱.۱.۱. بحث در تعاریف
۱۷	الف) معنای لغوی قاچاق
۱۹	ب) جزایر پیمان یاف
۲۰	پ) مهاجرت غیر قانونی و بی المللی
۲۰	ت) فروش کودکان
۲۱	ث) فساد و انحطاط اجتماع
۲۱	ج) تجاوز
۲۲	ح) فحشا
۲۲	خ) روسپی گری
۲۳	د) تورسم جنسی
۲۴	ذ) قاچاق انسان
۲۶	۲.۱.۱. بحث دوم : انواع قاچاق
۲۶	۱.۲.۱.۱. گفتار اول: قاچاق کالا
۲۶	بند اول : موضوع عایدات دولت
۲۷	بند دوم: غیر موضوع عایدات دولت:
۲۷	۲.۲.۱.۱. گفتار دوم: قاچاق خدمات
۲۷	بند اول : امور گمرکی
	بند دوم : مالکیت معنوی
۲۸	۳.۲.۱.۱. گفتار سوم : قاچاق اشخاص
۲۸	بند اول : قاچاق اشخاص (عام)
۳۰	بند دوم : قاچاق اشخاص (خاص)
۳۲	۳.۱.۱. بحث سوم : پیشینه تاریخی بزه قاچاق انسان
۳۲	۱.۳.۱.۱. گفتار اول: پیشینه فراملی

۳۳	۲.۳.۱.۱. گفتار دوم: پیشینه ملی
۳۵	۴.۱.۱. مبحث چهارم: ویژگی‌های پدیده قاچاق انسان
۳۵	۱.۴.۱.۱. گفتار اول: سازمان یافته بودن
۳۸	۲.۴.۱.۱. گفتار دوم: فرا ملی بودن
۳۹	۲.۱. فصل دوم: عناصر تشکیل دهنده بزه قاچاق انسان
۳۹	۱.۲.۱. مبحث اول: عنصر قانونی
۴۰	۲. مبحث دوم: عنصر مادی
۴۰	۱.۲.۲.۱. گفتار اول: جرم تام
۴۰	بند اول: رفیق مادی مثبت
۴۱	۱- اجبار همراه
۴۳	۱- اجبار همراه با بی‌بسطه‌ای اجبار بین شخص اجبار کننده و اجبار شونده
۴۳	۲- ۱- مبحث اجبار کننده
۴۳	۳- ۱- زایل شدن قصد (مسئله الاراده)
۴۳	۲- تهدید
۴۴	۳- خدعه و نیرنگ
۴۴	۴- سوء استفاده از موقعیت
۴۵	۵- سوء استفاده از وضعیت و موقعیت (مسئله بزه دیده)
۴۶	بند دوم: نتیجه مجرمانه
۴۷	۲.۲.۲.۱. گفتار دوم: جرم ناقص
۴۷	۳.۲.۲.۱. گفتار سوم: شروع به جرم
۴۸	بند اول: عنصر قانونی
۴۹	بند دوم: عنصر مادی
۴۹	بند سوم: عنصر روانی
۵۰	۴.۲.۲.۱. گفتار چهارم: جرم محال
۵۱	۵.۲.۲.۱. گفتار پنجم: جرم عقیم
۵۱	۳.۲.۱. مبحث سوم: عنصر روانی
۵۳	۴.۲.۱. مبحث چهارم: اعمال در حکم قاچاق انسان
۵۳	۱.۴.۲.۱. گفتار اول: عنصر قانونی
۵۴	۲.۴.۲.۱. گفتار دوم: عنصر مادی
۵۵	۳.۴.۲.۱. گفتار سوم: عنصر روانی

۵۶	۵.۲.۱. مبحث پنجم: صور مختلف طرق ارتکاب جرم قاچاق انسان
۵۶	۱.۵.۲.۱. گفتار اول: قاچاق انسان به مباشرت
۵۶	۲.۵.۲.۱. گفتار دوم: قاچاق انسان به معاونت
۵۷	۳.۵.۲.۱. گفتار سوم: قاچاق انسان به تسبیب
۵۸	۶.۲.۱. مبحث ششم: تبیین فحشاء ناشی از قاچاق انسان
۵۹	۱.۶. گفتار اول: فحشاء و عوامل تشکیل دهنده آن
۶۱	۲.۶. گفتار دوم: وجوه افتراق فحشا و زنا
۶۲	۲.۲.۱. گفتار سوم: ارتباط فحشا با مبانی نظام‌های حقوقی
۶۳	بند اول: مبانی نظریه جرم‌گرا
۶۴	بند دوم: مبانی نظریه جرم‌زدا
۶۶	۳.۱. فصل سوم: قاچاق زنان
۶۶	۱.۳.۱. مبحث اول: پیوسته قاچاق زنان
۷۳	۲.۳.۱. مبحث دوم: مفهوم قاچاق زنان
۷۶	۳.۳.۱. مبحث سوم: رکن سناسی قاچاق زنان
۷۶	۱.۳.۳.۱. گفتار اول: رکن قانونی
۸۵	۲.۳.۳.۱. گفتار دوم: رکن مادی
۸۵	بند اول: فعل مثبت مادی
۸۹	بند دوم: شروع به جرم
۹۰	بند سوم: معاونت
۹۲	۳.۳.۳.۱. گفتار سوم: رکن معنوی
۹۲	بند اول: سوء نیت عام
۹۴	بند دوم: سوء نیت خاص
۹۵	بند سوم: انگیزه
۹۵	الف) به قصد بهره‌برداری جنسی
۹۸	ب) به قصد بهره‌برداری مالی
۱۰۰	۴.۳.۱. مبحث چهارم: موقعیت بزه دیده در پدیده قاچاق زنان
۱۰۰	۱.۴.۳.۱. گفتار اول: وضعیت عمومی قربانیان
۱۰۰	بند اول: سن
۱۰۱	بند دوم: میزان تحصیلات
۱۰۱	بند سوم: خانواده

- ۱۰۲..... ۲.۴.۳.۱ گفتار دوم : نحوه قاچاق زنان
- ۱۰۲..... بند اول: سوءاستفاده از عملکرد نهادهای عدالت کیفری
- ۱۰۲..... بند دوم : حيله‌های اغفال قربانیان
- ۱۰۳..... (ب) ازدواج
- ۱۰۴..... (پ) فرزند خواندگی
- ۱۰۴..... (ت) رفاقت
- ۱۰۴..... (ث) تدلیس در ازدواج
- ۱۰۵..... (ج) توسل به زور
- ۱۰۶..... (ح) اخته‌های اینترنتی
- ۱۰۶..... ۳.۱ مبحث پنجم: ضرورت جرم‌انگاری و علل پیدایش پدیده قاچاق انسان
- ۱۰۹..... علل پیدایش
- ۱۰۹..... ۱.۵.۳.۱ گفتار اول: علل فرهنگی و اجتماعی
- ۱۱۱..... بند اول : ازدواج نامناسب
- ۱۱۲..... بند دوم : خشونت
- ۱۱۴..... بند سوم : از هم گسیختگی خانواده و تضعیف روابط افراد
- ۱۱۶..... ۲.۵.۳.۱ گفتار دوم: علل روانشناختی
- ۱۱۷..... بند اول: اعتماد به نفس پائین
- ۱۱۸..... بند دوم: تجاوز
- ۱۱۸..... بند سوم: آرمان گرایی
- ۱۱۹..... بند چهارم : بیماری روانی
- ۱۲۰..... ۳.۵.۳.۱ گفتار سوم: علل اقتصادی
- ۱۲۰..... بند اول: فقر
- ۱۲۱..... بند دوم: تطمیع و سود آوری
- ۱۲۲..... ۴.۵.۳.۱ گفتار چهارم : علل حقوقی
- ۱۲۲..... بند اول : عدم اثبات جرم
- ۱۲۳..... بند دوم: خلاء قانونی
- ۱۲۳..... بند سوم : فساد در سیستم دادرسی
- ۱۲۵..... بند چهارم : قانونی شدن روسپیگری
- ۱۲۵..... ۵.۵.۳.۱ گفتار پنجم : علل بین المللی
- ۱۲۵..... بند اول: پدیده جهانی شدن

۱۲۷	بند دوم: عدم وجود اراده کافی بین المللی
۱۲۸	۳.۱.۶. بحث ششم: واکنش های کیفری در قبال پدیده قاچاق انسان
۱۳۰	۱.۶.۳.۱. گفتار اول: کیفر قاچاق ساده و بطور سازمان یافته
۱۳۱	۲.۶.۳.۱. گفتار دوم: فاعل اصلی
۱۳۱	بند اول: اشخاص حقیقی
۱۳۳	بند دوم: اشخاص حقوقی
۱۳۴	۳.۱.۶. گفتار سوم: کیفر معاونت
۱۳۴	۴.۶.۱. گفتار چهارم: کیفر شروع به جرم
۱۳۵	۵.۶.۳.۱. گفتار پنجم: کیفیات مشدده در جرم قاچاق انسان
۱۳۵	بند اول: کیفیات مشدده با توجه به وضعیت بزه دیده
۱۳۶	بند دوم: کیفیات مشدده با توجه به وضعیت بزه کار
۱۳۷	۶.۶.۳.۱. گفتار ششم: یکپارگی واکنش های تقنینی
۱۳۷	بند اول: تعلیق اجرای کیفر
۱۳۸	بند دوم: تخفیف مجازات
۱۳۹	بند سوم: مرور زمان
۱۴۰	بند چهارم: صلاحیت قضایی

بخش دوم - پیامدها، تدابیر و سیاست جنایی ملی و

بین المللی در قبال قاچاق انسان

۱۴۵	۱.۲. فصل اول: پیامدهای قاچاق انسان
۱۴۵	۱.۱.۲. بحث اول: آثار شخصی
۱۴۵	۱.۱.۱.۳. گفتار اول: خدشه دار شدن کرامت انسانی
۱۴۶	۲.۱.۱.۳. گفتار دوم: بهره کشی جنسی
۱۴۷	۳.۱.۱.۳. گفتار سوم: ابتلا به بیماری
۱۴۷	۲.۱.۲. بحث دوم: آثار مخرب خانوادگی
۱۴۸	۳.۱.۲. بحث سوم: آثار مخرب اجتماعی منفی
۱۴۸	۴.۱.۲. بحث چهارم: آثار اقتصادی و سیاسی
۱۴۹	بند اول: پولشویی
۱۵۰	بند دوم: آثار پولشویی
۱۵۳	۳.۲. فصل دوم: نگاهی تطبیقی تدابیر ملی و فراملی در قبال پدیده قاچاق انسان و قربانیان این بزه

۱۵۳	۱.۲.۲. مب‌حث اول: حمایت از هویت خصوصی قربانیان.....
۱۵۳	۱.۱.۲.۲. گفتار اول: فراملی
۱۵۵	۲.۱.۲.۲. گفتار دوم: ملی
۱۵۷	۲.۲.۲. مب‌حث دوم: تامین سلامتی جهانی بزه دیدگان.....
۱۵۷	۱.۲.۲.۲. گفتار اول: فراملی
۱۶۰	۲.۲.۲.۲. گفتار دوم: ملی
۱۶۱	۳.۲.۲. مب‌حث سوم: جبران سلامت.....
۱۶۱	۱.۳.۲.۱. گفتار اول: فراملی
۱۶۵	۲.۳.۲.۲. گفتار سوم: ملی
۱۶۶	۴.۲.۲. مب‌حث چهارم: حمایت برای بازگشت بزه دیده.....
۱۷۰	۳.۲.۲. مب‌حث اول: سیاست‌های جنایی داخلی و بین‌المللی در قبال پدیده قاچاق انسان.....
۱۷۰	۱.۳.۲.۲. مب‌حث اول: کشورهای مقنن
۱۷۴	۲.۳.۲.۲. مب‌حث دوم: کنش‌های قضایی
۱۷۴	۱.۲.۳.۲. گفتار اول: فحشاء در ریه قضایی
۱۷۵	۲.۲.۳.۲. گفتار دوم: آدم‌ربایی در رویه قضایی
۱۷۸	۳.۳.۲. مب‌حث سوم: اقدامات آگاهی‌بخش نسبت به خطرات قاچاق انسان.....
۱۷۸	۱.۳.۳.۲. گفتار اول: برگزاری کنفرانس‌های بین‌المللی در میان زنان
۱۸۰	۲.۳.۳.۲. گفتار دوم: برگزاری کنفرانس‌های بین‌المللی درباره کودکان
۱۸۳	۴.۲. فصل چهارم: نگاهی به ابعاد قاچاق انسان در جهان امروزی.....
۱۸۳	۱.۴.۲. مب‌حث اول: قاره اروپا.....
۱۸۵	۱.۱.۴.۲. گفتار اول: ایتالیا.....
۱۸۶	۲.۱.۴.۲. گفتار دوم: اسپانیا.....
۱۸۸	۲.۴.۲. مب‌حث دوم: قاره آسیا.....
۱۸۹	۱.۲.۴.۲. گفتار اول: قزاقستان.....
۱۸۹	۲.۲.۴.۲. گفتار دوم: تاجیکستان.....
۱۹۰	۳.۲.۴.۲. گفتار سوم: تایلند.....
۱۹۰	۴.۲.۴.۲. گفتار چهارم: اسرائیل.....
۱۹۲	۵.۲.۴.۲. گفتار پنجم: ایالات متحده آمریکا.....
۱۹۵	۵.۲. فصل پنجم: قاچاق انسان در پرتو اسناد بین‌المللی.....
۱۹۵	۱.۵.۲. مب‌حث اول: کنوانسیونها.....

- ۱.۱.۵.۲. گفتار اول: کنوانسیون منع برده داری ۱۹۵
- بند اول: کنوانسیون ۱۹۲۶ ۱۹۶
- بند دوم: کنوانسیون ۱۹۵۶ ۱۹۶
- ۲.۱.۵.۲. گفتار دوم: کنوانسیون پالرمو و پروتکل دوم الحاقی به آن ۱۹۷
- ۳.۱.۵.۲. گفتار سوم: کنوانسیون سرکوب قلچاق اشخاص و بهره‌کشی از روسپیگری دیگران مصوب ۲ دسامبر ۱۹۴۹ ۱۹۹
- ۴.۱.۵.۲. گفتار چهارم: کنوانسیون هر نوع تبعیض علیه زنان ۲۰۱
- ۵.۲.۵.۲. بحث دوم: کنفرانس‌ها ۲۰۲
- ۱.۲.۵.۲. گفتار اول: کنفرانس نایروبی ۲۰۲
- ۲.۲.۵.۲. گفتار دوم: کنفرانس سازمان ملل متحد درباره خشونت علیه زنان ۲۰۴
- ۳.۲.۵.۲. گفتار سوم: کنفرانس بالی ۲۰۷
- ۴.۲.۵.۲. بحث سوم: عهد نامه‌ها ۲۰۸
- ۱.۲.۵.۳. گفتار اول: مقاله نامه بین‌المللی ۱۸ مه ۱۹۰۴ راجع به تأمین یک حمایت موثر علیه معاملات جنایتکارانه موسوم به خرید و فروش انسان ۲۰۸
- ۲.۲.۵.۳. گفتار دوم: مقاله نامه بین‌المللی ۴ مه ۱۹۱۰ راجع به جلوگیری از خرید و فروش سفیدپوستان ۲۱۰
- ۳.۲.۵.۳. گفتار سوم: قرارداد بین‌المللی ۲ سپتامبر ۱۹۲۱ الفای خرید و فروش نسوان و کودکان ۲۱۱
- الف حاصل سخن و پیشنهادها: ۲۱۲
- الف ضمانت ۲۲۰
- الف منابع ۲۳۲
- کتاب ۲۳۲
- مجلات و نشریات و تقریرات ۲۳۴
- پایان نامه ۲۳۶
- عربی ۲۳۶
- انگلیسی ۲۳۶

مقدمه

بدیده قاچاق انسان به قصد فحشا و بهره کشی جنسی یکی از اقسام قاچاق انسان در سطح بین‌المللی و از زمره جرایم سازمان یافته فراملی محسوب می‌شود. این پدیده امروزه یک معضل بزرگ و درگیر کننده در نظام حقوقی کشورهای مختلف از جمله کشورمان محسوب می‌شود. هدف از پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل مجلس شورای اسلامی، تدوین قوانین مجازات اسلامی با توجه به اصول قانون و تبعیت از موازین شرعی، در جهت حفظ و حمایت ارزش‌های معتبر اخلاق اسلامی در مقررات قانون مجازات اسلامی، ارتکاب هر نوع اعمال منافی عفت و اخلاق عمومی را بر حسب مورد جرم انگاری کرده‌اند. این مقررات در داخل کشور به مسدود اجرا گذاشته می‌شود اما در خارج از کشور به دلیل حاکمیت اجرای ماده ۲ ق.م.ا.ج در برخی موارد قابلیت اجرا ندارد.

افزایش قاچاق زنان و دختران ایرانی به خارج از کشور از یک سو خلاء قانونی جامع و مناسب در خصوص قاچاق انسان به سبب تفاوت زنان از سوی دیگر، باعث شد که سرانجام قانون مبارزه با قاچاق انسان در تاریخ ۱۳۸۲/۰۲/۲۸ به تصویب برسد. این قانون تا آن حدودی نتوانست این خلاء را پر کند اما ابهام‌های بسیاری را به جای گذاشت و نتوانست به‌طور کامل جواب‌گوی معضله‌هایی چون قاچاق کودکان و زنان به قصد فحشا به کشورهای توریستی جهان مانند حوزه خلیج فارس و برخی کشورهای اروپایی آمریکا باشد. در جامعه بین‌المللی نیز به این موضوع توجه شده و اسناد و کنوانسیون‌های بین‌المللی متعددی روتکلی الحاقی به کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه جرایم سازمان یافته فراملی تحت عنوان پیشگیری، منع و مجازات قاچاق اشخاص به ویژه زنان و کودکان و همچنین اسناد منطقه‌ای علیه کنوانسیون اتحادیه‌های آسیای شرقی معروف به کنوانسیون سارس راجع به پیشگیری و مبارزه با قاچاق زنان و کودکان برای مبارزه با روسپی‌گری، تصویب شده است. با مطالعات انجام شده به نظر می‌رسد که قوانین داخلی ایران در زمینه قاچاق اشخاص به ویژه زنان با پروتکل اول الحاقی به کنوانسیون پالمو در تمامی ابعاد همسو نیست. به عنوان مثال در قانون مبارزه با قاچاق انسان، رضایت قاچاق شده تنها در دو مورد قابل ترتیب اثر نیست: ۱- در حالتی که جرم قاچاق

انسان به صورت سازمان یافته ارتکاب یابد ۲- در حالتی که جرم قاچاق انسان برای بهره کشی جنسی باشد؛ حال چه به صورت سازمان یافته ارتکاب یابد و چه به صورت غیرسازمان یافته. (ماده ۲ قانون مبارزه با قاچاق انسان) این درحالی است که پروتکل اول الحاقی، رضایت بزه دیده به طور کامل مخدوش و غیرقابل ترتیب اثر می باشد. (بند ب ماده ۳ پروتکل اول الحاقی به کنوانسیون پالرمو). تفاوت دیگر در خصوص مجازات این جرم می باشد. در کنوانسیون پالرمو برای مجازات جرایم سازمان یافته که قاچاق انسان به ویژه زنان هم یکی از آنها می باشد، مقرر شده که دول عضو این کنوانسیون برای مجازات این جرایم، حداقل حبسی را که باید در نظر بگیرند، پس از ۴ سال می باشد تا به عنوان یک جرم سازمان یافته بیان شود. (بند ب ماده ۲ کنوانسیون پالرمو) درحالی که در قانون مبارزه با قاچاق انسان حداقل حبس در نظر گرفته شده، ۳ تا ۵ سال می باشد. (مواد ۳ تا ۵ قانون مبارزه با قاچاق انسان). همانطور که می بینیم قانون داخلی ایران اماره خود در پروتکل را رعایت نکرده است. علی هذا در این کتاب سعی شده با توجه به قوانین و مقررات داخلی و برخی کنوانسیون های بین المللی این پدیده را تحلیل، ویژگی ها، عوامل و انگیزه ها، ایجاد و گسترش آن را با نگاهی به نقاط قوت و ضعف قوانین ملی و فراملی بررسی و راهکارهایی جهت بهبود و اعمال صحیح قوانین در این حوزه ارائه گردد.